

Перелік посилань:

1. Популярна юридична енциклопедія / Кол. авт.: В.К. Гіневський, В.В. Голоченко... В.С. Ковальський (кер) та ін. - К.: Юрінком Інтер, 2003. - 528 с.
2. Закон України "Про інформацію" від 2 жовтня 1992 р. - Ст. 27.
3. Шаптунова С.А., Терещенко А.І., Примаченко В.Ф. Навчальний посібник для підготовки до державного іспиту з курсу "Кримінальне право України". - Д.: Юрид. акад. МВС, 2004. - 200 с.

4. Бажанов М.І., Сташис В.В., Талій В.Я. Кримінальне право України. Особлива частина. - Київ - Харків, 2002.

5. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. - 2-ге вид., переробл. та доповн. / Відп. Ред. С.С. Яценко. - К.: А.С.К., 2003. - 876 с. - (Нормативні документи та коментарі).

Гриб О.М.

*к.іст.н., доцент кафедри історії і теорії держави і права
Львівського регіонального інституту управління
Запорізького національного технічного університету*

УДК: 342.553:340.61

МОРАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК ЦІННІСТЬ ДЕМОКРАТІЇ: МІСЦЕВИЙ ВИМІР

Коло суб'єктів політичної діяльності розширюється за рахунок місцевого самоврядування, органів державної влади на місцях. Особливість цих органів - в їх виборності, а значить можливість електорату впливати на якість своїх місцевих лідерів. Демократизація, шлях на якій стала Україна на межі XX-XXI століть веде до посилення морального компонента політики: суспільство робить переоцінку якостей лідера в бік його чесності, порядності як головної умови його діловитості, організаторських якостей.

Занепад українського народу свого часу почався з морального вродження правлячого прошарку в добу польського панування, зросійщення в нові часи, лицемірства і фальші в новітні. Деформація моралі триває в незалежній Українській державі. І це в країні, де демократичні традиції культивувались чи не з часів трипільських, Аратти - України! [1].

Навряд чи варто всі проблеми зводити тільки до права. Режим правової державності утверджує вищі моральні цінності в громаді [2]. Окрім суворого дотримання законів, суспільство передбачає, ще одну принципову вимогу - дотримання загальноприйнятих норм моралі. Право і мораль завжди були, є і будуть чинниками людського буття й гуманізму [3].

Додержання норм моралі забезпечується внутрішнім переконанням самого лідера, громадською думкою, впливом через освіту, виховання, пропагандою через засоби інформації краєвих зразків тощо.

Найважливіша ознака моральності політика - високий професіоналізм. Кадровий потенціал місцевих органів влади - основа не лише регіональної, але й державної еліти. Актуальними є завдання підготовки кадрового потенціалу, робота з резервом, формування нової української культури, нового способу управлінського мислення [4]. їх успішному вирішенню сприяє впровадження системи управління якістю ІСО 9001 : 2000 в обслуговуванні владою громадян. На жаль, підключення до системи міжнародних стандартів в Україні відбувається майже через, головним чином, пасивність місцевої виконавчої влади. Варта уваги, на наш погляд, ідея щорічної часткової ротації депутатського корпусу місцевих Рад: обрана один раз на кілька років, місцева Рада може загальмувати моральний прогрес.

Про моральність влади, в т.ч. місцевої, можна говорити лише в умовах природної рівності людей, діалогу влади з народом, свободи совісті, свободи творчості, державності України. Моральна культура політичного діяча передбачає не просто професіоналізм в роботі, а й виняткову повагу до інтересів країни (патріотизм). Українська влада й особливо в південних, ефективніша, чим більший її духовний потенціал, особливо якщо в ньому досить переконливо зосереджений національний дух. Культивування одного лише "містечкового патріотизму" проблему не вирішить, - треба пробуджувати генетичну українську пам'ять. Націоналізм - природна моральна категорія, що спонукає еліту, громадян захищати рідну державу,

а не служити інтересам чужої. За відсутності єдиної національної ідеї в Україні можна розуміти національні інтереси по-своєму. Тому від управлінської еліти громада чекає вироблення базових цінностей розвитку. Проте політики досі зайняті собою. "Терплячість, з якою українці приймають некомпетентність своєї керівництва, відкриває нові обрії слов'янського стоїцизму" [5].

Цілком очевидною є необхідність формування національної еліти, багатонаціональної за складом і суто мононаціональної, української за духом, відродження української мови, починаючи з владних структур і на всіх рівнях, вживання історичної культури лідера. Якби добре знали власну історію - не нехтували б одвічною народною мораллю. Живемо в козацькому краї і це зобов'язує до відродження української національної системи вживання, пізнання потенціалу козацької духовності для формування мислячої, вільної особистості [6].

Казати правду, діяти по совісті, жити по моралі, - це набір християнських цінностей, які нині загребувані в суспільстві. Ставка на сильного лідера, на центральну владу десятиліттями виколосувала з нас поняття індивідуальної совісті. В принципі все можна звести до одного - до необхідності для еліти не брехати. Тоді можна чекати від лідерів, і в першу чергу регіональних, місцевих відповідальності за свої дії [7]. Мораль керівників значною мірою формує взагалю мораль суспільства, громади, визначає той духовний напрям, в якому будемо рухатись. Еліта повинна володіти моральною перевагою над масою, найвищим почуттям відповідальності. Як тільки влада втрачає елітарні якості, інстинкт звільняє масу від обов'язку слухатись [8]. Насторожують дані соціологічних досліджень щодо рівня довіри населення України до своїх лідерів [9]. Широкі маси населення політично пасивні, їхні головні життєві інтереси звичайно знаходяться поза сферою політики. Вирішення проблеми вищеу на місцеву владу "знає" знаходяться в залежності від громадянської культури населення, темпів формування середнього класу, приватних власників, утворення широкої мережі неурядових суспільних організацій. Політична неструктурованість на рівні населених пунктів множить психологію обивателя: "ЗІД нас нічого не залежить". Тому місцева влада часто є оформленням місцевих кланів, а не відображенням поглядів більшості виборців [10]. Така влада за

своєю природою нехоче, нездатна дбати про суспільний інтерес.

Отже, тема управлінської еліти по-суті є ключовою в сучасній Українській державі - як з точки зору нашої кризи, так і в розумінні перспективи виходу з неї.

Україна має розвиватися на засадах моральної совісті. Вирішення цієї проблеми ускладнюється наслідками глобалізації - відбувається заміщення основних моральних цінностей людства цінністю ефективності. В основі такої раціональності лежить утилітаристська мораль (морально те, що дає найбільшу вигоду).

В умовах остаточного формування своєї державності, відродження самоврядних традицій, повернення до самих себе маємо вивершити ефективну владу, здатну згуртувати націю.

Перелік посилань:

1. Гальченко Я. За першим - другий комплекс // Голос України. - 2006. - № 226. - 29 листопада. - С. 13.
2. Селіванов В. Людський вимір політики трансформації державного управління в Україні // Право України. - 2004. - № 10. - С. 9.
3. Політологія: Підручник // За ред. О. Бабкіної В. Горбатенка. - К., 2003. - С. 256.
4. Бутирська Т. Нова ідеологія тисячоліття // Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. - 2003. - № 4 - С. 455.
5. Ендру Каулі. Україна: народження і можливість смерті держави. Перекл. з англ. // Всесвіт. - 1995. - № 1. - С. 166.
6. Трум О. Духовність в контексті козацької доби // Україна на шляху до незалежності і демократії: Тематичний збірник праць викладачів, аспірантів і студентів історичного факультету. - Тернопіль, 1996. - С. 79.
7. Безенко Л., Очеретний В. Скорочена стенограма "Круглого столу" на тему: "Еліта і соціальний вимір" // Філософська і соціологічна думка. - 1996. - № 5-6. - С. 226.
8. Мороз В. У пошуках гана. Медитації на тему Ортеги-І-Гасета // Всесвіт. - 1995. - № 1. - С. 137.
9. Чугун С. Чого не вистачає правлячій еліті України // Віче. - 1999. - № 6. - С. 45.
10. Матвієнко А. Ініціатива населення як сходинок до гідного майбутнього // Голос України. - 2002. - № 231. - 6 грудня. - С. 4.